

حیات

اداره مرکزی :

آقره ده ، استانبول جاده سنده آقره
معارف امینلیک باشده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده رسلی پرشبه
اداره خانمسی خاکنده کی دائره
تلفون : ۳۶۷

نسخی هربرده ۱۰ غرورده .

سهلکی بوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

اونه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسنه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آقره مرکزیدر .

حیات رانما حیات... دنیا رها هوق حیات قاتالم!...

- عیبه -

صافی : ۵

آقره ، ۳۰ کانون اول ، ۱۹۲۶

۱ نجی جلد

صاحب

شرق ولایتلریز و کنجلیک

تورک طور اقلرینک بالخاصه بر قسمی وارد در که سنه لرجه متروک بر اقلیماسی یوزندن هنوز وطنک دیکر جزو لری سویه سنه بیله کله مه مشدر . بوراسی شرق ولایتلریزدر . یاقین زمانه قادر اوراده قرون وسطادن قالان دره بکلیک تشکیلاتی حکم سورویوردی . حالا اوراده مکتب یوزی کورمه مش ، تورک عرفانی کیرمه مش قصبه لر وار . یولسزلق ، جهالت بوراده غربی و وسطی انادولیدن آری بر نوع اجتماعی و اقتصادی وضعیت تولید ایتدی بویوزدن ملی وحدت مزه اویغون اولمایان حسله ، حرکت مساعد بر زمین وجوده کلدی . اورالک اجنبی تحریکاتده یاقین اولدیغنی کوز اوکنه کتیر بر سه کز تهله کنگ اهمیتتی در حال اکلاریسکنز .

بو تهله کله قارشینده تورک کنجلیکنه ترتب ایدن وظیفه چوق بویو کدر . شیمدی به قادر وطنک اوزاق و هجرا بر کوشه سی عد ایدیلن بویرله تورک حرثی کوتورمک مجبوریتنده یز . بو هم ملی ، هم انسانی بر مکلفیتدر . هیچ شبهه یوق که تورک وطننده تام و حقیقی بروحدت آنجق اوراده کی تورک قصبه لرینه عرفان کیردیکی زمان حصوله کله جکدر . بونی تأمین ایله مک بزم ایچون برور جدر . دیکر جهتن مملکتک بو پارچه سنده یاشایان وطنداشلقار اقلق ایچنده قالمشدر . بونلری تورلو تورلو تحکمدن ، تحریکلردن قورتارمق ، مدنیت یولنده وطنک دیکر اقسامیله برابر یورویه جک حاله کتیرمکده عینی زمانده اک یوکسک انسانی بر وظیفه در .

تورک کنجلیک شیمدی به قادر بو ولایتلرده لایقینه چالیشاماسنک مختلف سبیلری وار . بر کره بیک غائله اونو بو شرفلی ایشدن آلیقویوردی . وطنک مدافعه سنه قوشمقدن تورک عرفانی یایمغه وقت بولاماشدی . استقلال ظفری مملکتی بو غائله لردن قورتاردی شیمدی کنجلیکک وظیفه سی نه قادر کوچ ، نه قادر چتین اولورسه اولسون ، تورک وطنک اک هجرا کوشه سنه قادر عرفان و مدنیت صوققدر .

بونک ایچون بر کره کنجلیکده هیجانله مترافق بر علم ، عمله مؤثر معلومات لازمدر . بوتون تدریس مؤسسه لریمز ، معلم مکتبلری ، لیسله ، دار . الفونمز بوغایه ایچون چالیشمالیدر . بزده یاقین زمانه قادر تدریس طرز ی دائما بعض معلوماتی اوکره تمک شکلنده ایدی . حالبوکه کنجلیک ویره جکمز معلوماتک قیمتی اونلرده قوتلی عمل شعورلی حرکت تولید ایتمه سیله اولچولور . اگر بریلکی سزی یکی بر طرز حرکت ، یکی بر استقامت سوق ایله میور ، یا خوداسکی قناعتلریکزی ، توجه ایتدیکنز استقامتی تأیید ایدر ماهیتده بولونما یورسه اونک سزه هیچ بر فائده سی یوقدر یا خود سزک ایچون او ، بر « حقیقت » دکدر . هر نوع تدریسدن مقصد « حقیقت » لر تلقینیدر . او حالده تدریس ایله جککزی بیلکی کنجلیک حرکتنه شعورلی بر استقامت و بر ملیدر . بونک ایچون هر درجه تدریسات کنجلیک یالکز مجرد مفهوم لر تلقیندن عبارت قالمالی ، اراده به مؤثر و هیجانله مترافق اولمالی و کنجلیکک چوق مؤثر اولایله جکلی محیط یعنی مملکت محوری اطرافنده جریان ایله ملیدر . بویله بر علم فعال ، اراده لی کنجلیک ییتشدریر ، بو کنجلیک محیطلرینه

مؤثر اولمق احتیاجی دویارلر . بو احتیاجک تطمین ایچون اک کوزل ساحه البته شرقی انادولیدر . دینه جک که اوراده خدمت بر جوق محرومیتلر بهاسنه اولیور . بو محرومیتلره تحمل کوچدر . ایشته اصل کنج رو حلی جلب ایله جک سائق بو کوچلکدر . مفکوره ، اوزون جداله تحقق ایدیه بیله جک فکر لردر . بویله اولدیغنی ایچوندر که تحقق ایلدیکی زمان اک بویوک ذوق و نشئه یی ویریر . محرومیت و کوچلک قارشینده وظیفه یولندن قاچانلر حیاتک حقیقی معناسی ، سعادت آکلا . مایانلردر . بر قسم انسانلر سعادت ی ساده جه کلوب کچیجی حظه و سلون ایچنده آرارلر . بونلر انسانی حیاتی و سعادتک معناسی بیلمه ییتلردر . حقیقی سعادت طبیعت و جمعیته مؤثر اولدیغمز ، انسانی بر ابداع وجوده کتیردیکنز زمانلرده حس اولونور . بوکی حاللرده دویدیغمز ساده جه حظ plaisir دکل ، سرور Joie در . بیللملی یز که مادی حظلر موقدرلر . اصل انسان اک بویوک سعادت سرورده حس ایدر . سرور عضویته دهها آز مربوط اولدیغنی ایچون حظدن دهها سوره کلی ، دهها غیر فانیدر . یکی بر اثر ابداع ایله یین ، طبیعت و جمعیت اوزرینه مؤثر اولان انسانلرک روحلرنده دویدقلمی امثالسز ذوقلردر که سعادت وجوده کتیریر . حیاتک حقیقی غایه سی بونوع سرورلری دویمقدر . کنجلیکک ارادقلمی « سعادت » ده بو اولمالیدر . چوق یازیق که بر طاقم انسانلر بو نشئه یی بیلمه دکلمی ایچون سعادت ی مادی حظلرده کورویورلر ، اطرافنده کی انسانلری ده یالکز بونک آرقاسنده قوشمغه دعوت ایدیورلر . حالبوکه بو نوع حظلره حقیقی انسان روحی تطمین اولوناماز . تورک معلملری کنجلیکک سعادت

تجدید روز وزیر لردن : ابراهیم پاشا

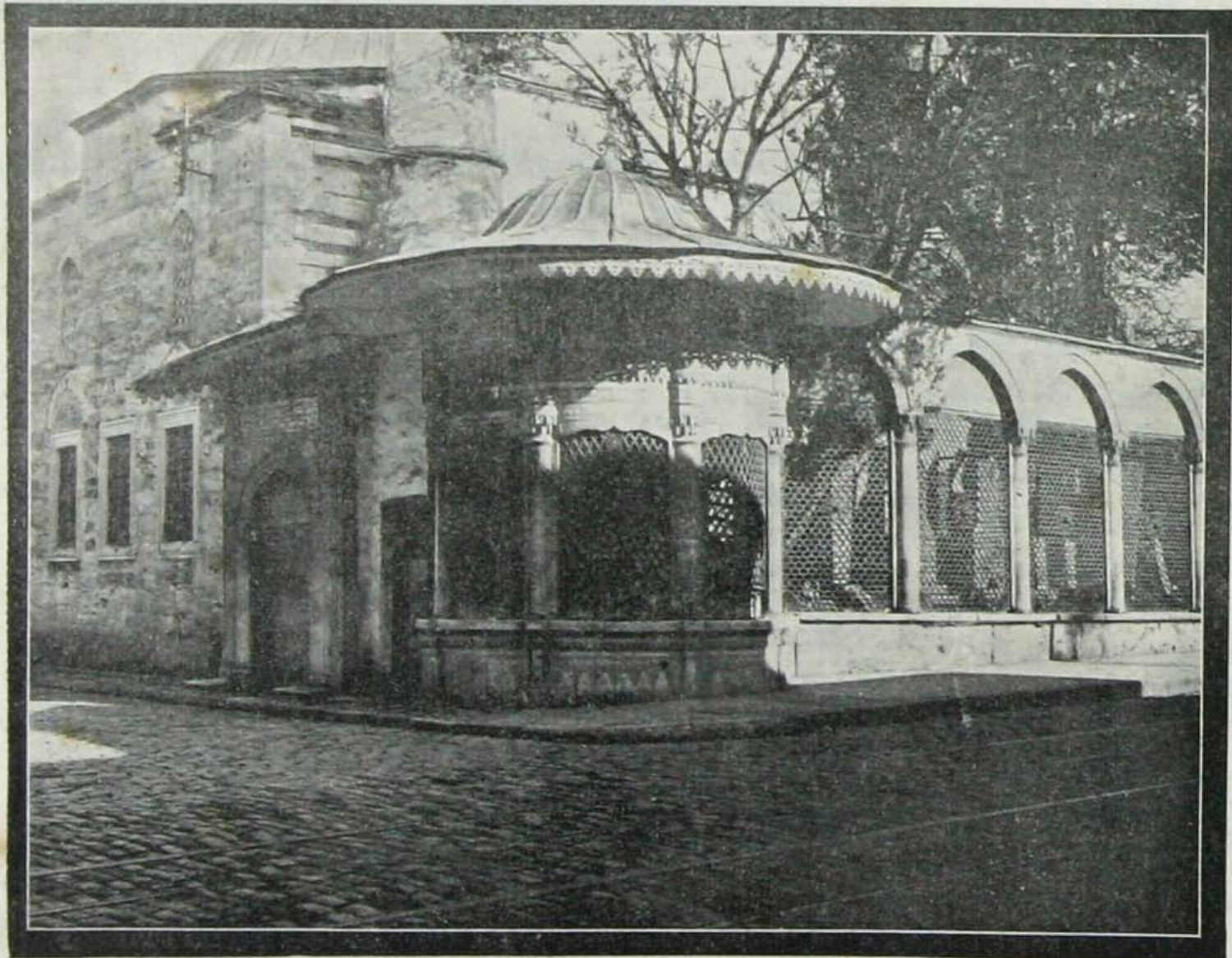
[۱۱۳۰] دن [۱۱۴۳]ه قادار تورکیه بی داماد ابراهیم پاشا اداره ایتدی . نه ایسته دیسه اون یابدی . وقتک حکمداری اوچنجی سلطان احمد ، پاشانک النده بر او بونجاقدی ، بو اعتبارله شو اون اوچ سنه لک ودقته چوق شایان دور ، « داماد ابراهیم پاشا سلطنتی » عنوانیه یاد ایدیلرسه یا کلیش اولماز . حکمدار اولونجه یه قادار غایت نجیح بر محبوس حیاتی سورهن عثمانلی پادشاهلری کیت کیده پک جاهل وغافل یاشامغه باشلامشیر ، تحته کچدکن صوکراده عشرت و شهوتله بوکامشیر ، آیقلاشمشیردر . ایسته اوچنجی احمدده بو قبیلدن بر حکمداردی . برکت که داماد ابراهیم پاشا ، بر چوق وزیر لردن کی ملنک پاراسنی یاغما ایدهرک مملکته قارشی بوس بوتون لاقید داورانمش بر آدم ده کیددی . اون اوچ سنه لک وزرائی ائاسنده هر نقطه نظر دن چوق مدنی فعالیتلر کوستردی . تاریخ اون آچیق فکرنی ، علمه ، ادبیاته ، یدایعه حرمتکار اولارق طابیتور . فقط نه ده اولسه ، اندراسه اوغرامش غیر ملی و غیر شعوری شرق تربیه سی کورن بر آدامده البته معین بر پره نسپ ، قوی بر اراده بولونماجانی درکاردر . ابراهیم پاشانک شخصنده ده بویله خصیصه لری مشاهده ایدهمیورز .

حتی بوتون ذکاسنه ، محقق اولان حسن نیته رغماً سفاهت کردابلرینه دالمش و قورتولاماشدر . بر زمانلر تکلیف ایدیلن وزرائی وقتسز بولارق قبول ایتمه بوب دوراندیشلک کوسترمشکن صدراعظم اولدقن صوکر استانبول سراینه منسوب آداملرله برلکده جوشا جوش بردوقوصفا هنکامه سی احداث ایتمش ، حتی بعضی خصوصی تاریخلرک ادعاسنه باقیلرسه بو سفاهتلر رذالت درجه سی بولمشر . [*] سنه لر کچدکجه خاق

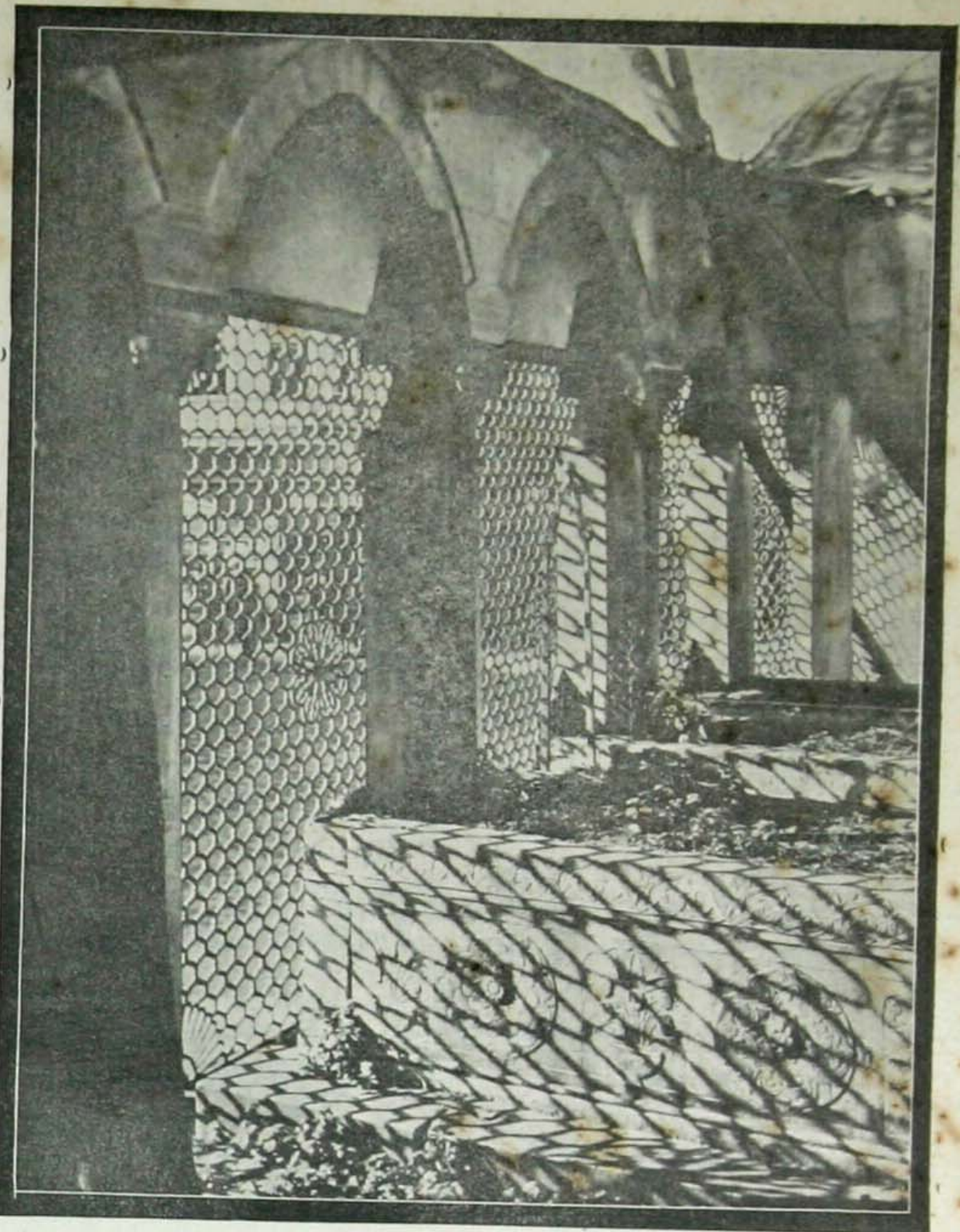
[*] شمعدانی زاده سلمان لندینک « مرئی التوارخ » عنوانلی قرونلوژیک اثری بو بایده دقته شایان معلومات ویرر . « مرئی التوارخ » ک اونجی عصره قادارکی ده کرسز قسمی ملقا معارف نظارنی طرفندن طبع ایتدرلمشدر . مطبوع قسمک تصحیحلرینه باقان تاریخ انجمنی اعضاسندن توحید بک قلمه آلدیغی مقدمه ده « بو اثر خواصدن زیاده عوامک استفاده سی تطمین ایده جک سورنده یازیلش » دیر . « حالا » و « آتیاً » مأخذ اتخاذ اولونه یله جک بر اثر منتهی کیدر . نتیجه سنه واسل اولور . مرئی التوارخک باش طرفلری کاتب چلبینک « تقویم التوارخ » نی شرح بولنده قلمه آلدیغی ایچون فی الواقع سایان افندی « تقویمک فائده سی تورینده واسخ اولان ذواته خاص اولغله تعمیم ایچون شرحه شروع » ایتدیکنی سوبله بک خذقه خدمت ایتک ایدته دیکنی قید ایدر . فقط بو اثرک متعاقب قسملری ، وبالخاصه اون ایکنجی عصره عائد یازیلر اوقادار علاقه بخشدک تورک تاریخنک بودورنی تدقیق ایده جک اولانلر « مرئی التوارخ » دن مستغنی ولمازلر . نتیجه علامه جودت پاشا شمعدانی زاده نک اثرنی ، مشهور تاریخچی ایچون مراجعت ایتدی بی مأخذ لردن بری

ابراهیم پاشان ، طرفدار لردن ممنون اولامغه ، ایچین ایچین کین باغلامغه باشلادی . بعضی وقعه لرده بو ممنونیت سزلیکی : بو کیتی بسله دی ، بو بوتدی . ۱۱۳۸ سنه سی بهارنده استانبولده وبا ظهور ایتدی : « خلقک اکثری جگر خون ونجه کیمسه لر فراق یار و همسر وحدت فرزند و بسرائه معنوم و محزون اولدقلردن ماعدا ایم جان امله هر کیده پریشانلق عیان » اولدی . [*] اوچ درت کجه بشکطاش سرانی مجهول آلر طرفندن طاشلانندی . او قادار ترصده رغماً بر شی کوروله مه دی . بوده کافی کله مش کی « داخل شهرده و خارج سورده نیجه ارکان دولتک و اصحاب جاه و مکننتک دخی خانه لرنده کیجه لری بو حالت وقوعی مشهور » اولدی . بونلر ابراهیم پاشانی و طرفدار لرنی ایقاط ایده جک حادثه لردی . فقط اونلر کیفلرینه دوام ایتدیلر . خلقی هیجه صایدیلر . « سرای سلطانی یه نظارت مرتبه سی قریبیتی اولان نیجه متازک اصحابی خانه لردن اخراج » ایدیلدی . و پادشاه قورقودن ذی الحجه نک سکرنجی چهارشنبه کونی بشکطاش

اوله رق کوسته ریور . (جودت تاریخ جلد ۱ ، صحیفه ۸۵) معارف و کالتنک بو مهم اثری اکلاً طبع ایتدیرمه سی صوکر دوجه تمخیه شایاندر . [*] چلبی زاده عاصم تاریخچی ، صحیفه ۳۹۷

داماد ابراهیم پاشا سبیلی

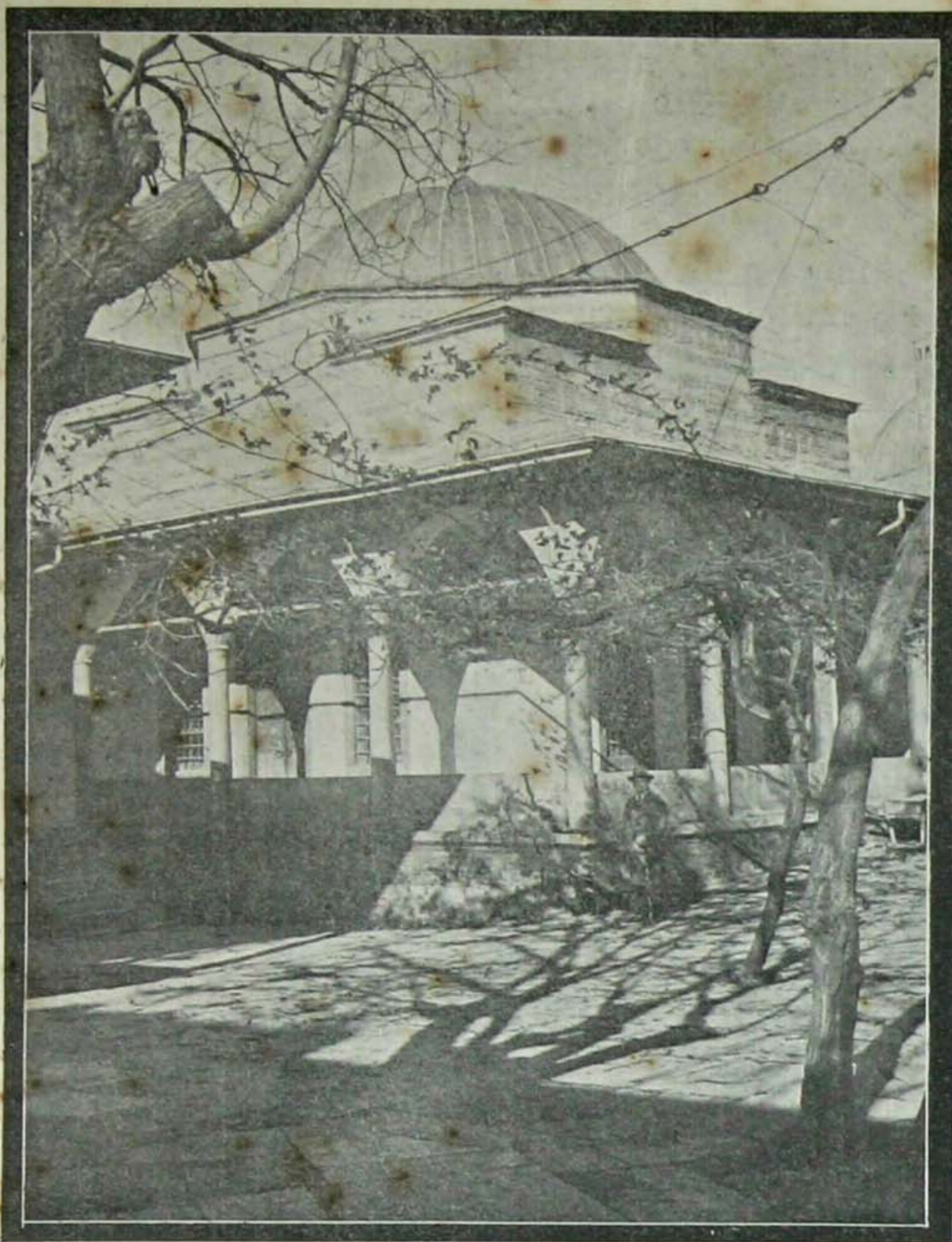

ابراهيم پاشا ك مزارى [برنجى قبردى]

باشلاندى . بادشاهك اوتاغى ده قورولدى . فقط راخته ، صفايه آليشان اوچنجى احمد بر تورلوا سكدارده ايتك ايتالم يوقدر ديو جواب ويردكلرنده وزير مشاراليه متخير ويشعور وعاقبت كار نهيه منجر اولاجنى فهم ودر كه غيرمقدور اولقله بر زمان دمبسته ومهبوت» قالدى [١] . اوردويه التحاق ايدن خلق آلتده كنى ، آوونجه كنى مهماته صرف ايتمش ، بورجه كيرمشدى . [٢] بالطبع ديدى قودى باش كوستردى . بادشاهك بلاهتى نتيجه سى اولارق نه ياپيلاجنى كسديريله مدهدى : « كاه صفرا الحريك اون سكزنجى كونى ، كاه غره ربيع الاول وكاه عقب مولد شريفده » حركت ايديله . چكى ، بعضاً بادشاهك ده برابر ، بعضاً ابراهيم پاشانك يالكيز كيده چكى ، بعضاً ده بر سرعسكر كوندريله چكى كونلرجه سويله ندى ، دوردى . [٣] مزورلر : « ابراهيم پاشا وطنى صاندى » بولنده افترا لره قدار ايلرى وارديلر . بادشاهه بويوك اوغلى شهزاده سليمانله شيخ الاسلام عبدالله افندى ، ابراهيم پاشا حننده خلقك قيل وقالندن بحث ايتديلر . اوچنجى احمد ، دامادينه ساده جه « شيخ الاسلام افندى سنك حننده فناشيلر سويليور ! » ديدى . پاشاده « ارباب جفر ونجومك اخبار مجربه لرى اقتضاسنجه داهازمان اقبالر چوقدر » جوابى ويردى . وشيخ الاسلامى صوصيرمق ايجون معتادى اوزره التفاتلرني زياده لشديردى [٤] ايش چيغريندن چيغمشدى . « اهل عرض اولان كندوين نيهان ايدوب حا ، عالم كوره لم نه صورت ايله قرارده اولور ديو هر كس اولرينه كيروب قاپيلرين سد ايديلر » [٥] ظهور ايده چك اختلالى احضار ايدنلر طرفندن « شيخ الاسلام عبدالله افندى وآياصوفيه كبروا عظمى اسپرى زاده احمد افندى به تذكره لرايصاليله عرض مافى الضمير اولونوب وبومعنائى متضمن اورتا جامعه دخى كاغد پراقمله درونلرنده اولان ملعتت وقصادى اظهار ايده چكلرندن اوجاق اختيارلرني آگاه وخير » ايتديلر [٦] . بعض خير خواهلر صدر اعظم كتخداسى محمد پاشايه متيقظ داورانق ايجاب ايتديكنى سويله ديلر . فقط آلديريش ايتك شويله دورسون كنديسنه مراجعت ايدنلرى حضورندن طرد ايتدى . نهايت بوتون تفصيلاتى عبدى تاريخنده محرر اولان اختلال ، ١١٤٣ سنه سى ربيع الاولنك اون بشنجى پرشبه كونى صباحلين آلا نور قاساعت اوچ بچقمده بايزيد جامعنك قاشيقچيلر قاپيسى او كنده طوبولانان برقاچ يكيچرينك شانه سيلاه باشلادى . حكومتك تردد وضعفندن دولابى توسع ايتدى . او آرائق استانبولده بولونان مصر بكلرندن على بك ، قبودان مصطفي پاشايه « بزم مصرده بوبله قاريشققلر اولور ، فقط همان عاصيلرك اوزرينه عسكر سوق ايدهرز . اختلالى باشلاديني يرده سوندورورز .

سرايى ترك ايدهر ك قره آغاج باغچه سنه نقل ايتدى [**] شاعر نديمده - بر معتاد رند ولا قيد - سرايك طاشلا تماشى حاديه سنى شوقطعه ايله حسن تاويل ايتدى :
سراي شهر يارى بر عجب باغ مسرتدر
قورولشدر اساسى عزوجاه افتخار اوزره
اوباغك هر درختى ميوه دار عزو دولندر
آتار لر طاشى البته درخت ميوه دار اوزره
برهفته صوكرا ابراهيم پاشا سعد آبادده حكمداره
معتاد و مطمئن ضيا فتلرندن برنجى داهها ويردى :
« كاه جريد بازلر وتفنك اندازلرك سير و تماشى وكاه سازندكان وبازندكانك استماع آوازه ونوا سى ايله هنكام عصره دكين ضيا فت سامعه وباصره بيوروب بعد الطعام قوشو ايجون اعداد اولونان اسبان جوادك بشر بشر ماسقتلرني سير » ايتديلر . بازين چراغان صفالرى ، قيشين حلوا صحتلرى تعاقب ايتدى . نهايت ١١٤٢ سنه سى محرمنده بر صباح زمانى « بلاط قاپيسى خارچنده بلاط ميدانه ناظر مجدك تختنده واقع مخزنلرك برندن » بريانغين چيقدى [***] شدتلى بر روزكار
[**] چلبى زاده عامم تاريخى صحيفه ٣٩٨
[***] « وقايع الفضلا » عنوانى بك معتبر برتاليفك آياصوفيه كتبخانه سنده محفوظ اوچنجى جلدندن استنساخ ايتديرديكم نسخه : صحيفه ٢٠٧ دن اعتباراً

[١] صبحى تاريخى ورقه
[٢] ١١٤٣ اختلالنك يكانه تاريخچه سى اولان « عبدى تاريخى » نك اسعد افندى كتبخانه سنده محفوظ نسخه سندن استنساخ ايتديرديكم صورت : صحيفه ٤٢ دن اعتباراً
[٣] صبحى تاريخى : ورق (٥) ك آرقاسى
[٤] نتايج الوقوعات ، جلد ٣ صحيفه ٣١
[٥] عبدى تاريخى صحيفه ٤٨
[٦] صبحى تاريخى صحيفه ٥٦

داماد ابراهیم پاشا کتبخانه سی

اعتراض ایتمک حق و صواب اولمایوب اما بوقادارذوق
وسفاخته دالماسیچون هر نه دینسه اعتراض بلاجوابدر
دیمکده درکه سوزکده اُک دوغروسی بودر . شاعر
ندیم افندی به منجم باشی تاریخی ترجمه ایتدیرمه سی ،
عثمان زاده تائب افندی به برخیلی مفید رساله لر قلمه
آلدیرماسی قیلندن تشبثلرندن باشقا دورک منشی
وعالمردن سید وهی ، ندیم ، شاکر ، چلی زاده
عاصم ، نیلی احمد ، رازی ، میرزا زاده سالم افندیله
عزت علی بکی (صوکرادن پاشا اولمشدر) و داها
برچوق ذاتلری براجتماعه دعوت ایتمش ، « وهر برخی
مظهر فراوان واحسان بووردقدن صوکرادا » بخاری
وهدایه شارحی امام بدرالدین عینیک « عقدالجمان
فی تاریخ اهل الزمان » عنوانیله مشهور تاریخک ترجمه سی
امرا ایتمش ، بوایش باشاریلیر باشاریلماز سلیمان نجفی ،
مشهور یکچشم دری افندیکن قارده شی سعیدی کبی
ذاتلره فارسی لسانیه یازیش معتبر تاریخلردن
« حبیب السیر » ی ترجمه ایتدیرمشدر . [**]
چلی زاده عاصم افندیکن بو معروضه « فارسی تاریخلرک
مفصلاندن روضه الصفا نام تاریخ مشهورک مؤلفی

[**] چلی زاده عاصم تاریخنی صحیفه ۳۵۸ - ۶۱۳

اوقویانلرجه معلوم ومعروفدر - معطل برقارق اهالی به
نفس آلدیرماسی ، بعضی ضروری سورکونلر استثنای
ایدیله جک اولورسه نئی واجلا اعتیادینی اورقادن
قالدیرماسی ، علمه ، ادبیاته اهمیت ویرمه سی ،
اطرافنه دورک عالمترینی ، صنعتکارلرینی طوبلاماسی ،
زمانک ادبیاتی حمایه ایدهرک دیوان ادبیاته بر
« آلتین دور » آچماسی ، استانبولی باشند باشه
کوزه له شدیرمه سی ، حسنائی سیاتنه فائق و غالب
کوسته بریر . جودت پاشا مرحومک ابراهیم پاشا
حقنده « اسراف وسفاختدن باشقا برشی دوشونمیبوب
هله عسکر و محاربه سوزی عندنده کلمه کفر کبی
عد اولونوردی . » [*] دیشنده بر آرز حفسزلق
واردر . بالخاصه اون برنجی عصر ظرفنده تماماً
چورومش اولان بو کهنه اداره تکتسه سیله بربرینی
تعقیب ایدن مغلوبیت واضمحلال فیرطینالردن صوکرادا
محاربه عمانه آچیلحق عقل کاری ده کیلیدی . ابراهیم
پاشانک صالح پرورلکی حسنائی عدادینه کیره جک
معقولاندن در . نیته کیم جودت پاشاده بوملاحظه سی
متعاقب « ابراهیم پاشانک صورت صالحی آله آلماسیچون

[*] جودت تاریخنی جلد ۱ ، صحیفه ۳۱

بشوزقادار آدم تدارک ایدیکز . اختلاجیلرک اوزرینه
وارالم ، عصیان باصدیرالم ! دیه تکلیف ایتدی [۱]
فقط طبعاً غایت ملایم بر آدم اولان مصطفی پاشاده
بویله برشیشه تشبث ایده بیلیمک احتمالی یوقدی . حال
بوکه اختلاجیلرک اولان غایت چکینکن داوراندقلمی
تاریخاً محقندر . نه چاره که ابراهیم پاشانک کوزی
بیامشدی . سرایده مشورتله وقت کچیردی . اهالی
اولرینه قاپانوب قفس آرقاسندن احواله نکران اولدیلر .
آیاق طاقیمی میدانه چیقدی ، اولر باصیلمغه باشلادی .
عاقبتی ادراک ایدن پاشا سرایده طوبلاتان مجلسده
« بن ثولوم آری اولدم » دیه جسارتی کوستردیکی حالده
شیخ اسلام عبدالله افندی « بن اختیارم ، آمان جائمه
قیلماسین » دیه یالوارمشدر .

پادشاه ناچارقالدی . محرمک اون بدنجی جمعه ایرتسی
کونی آقشامی وزارت مهرینی ابراهیم پاشادن آلدی .
بازار کونی صباحین تاج و نختی قورنارمق
حرصیله - دائماً مر بوطیت و محبتندن بحث ایتدیکی
دامادینی ، قبودان مصطفی پاشا و کتبخانه محمد پاشا
ایله برلکده بوغدیردی ، نعللرینی براوکوز آرابه سینه
پندیره رک اختلاجیلره تسلیم ایتدی . اختلاجیلر نعللری
پارچالادیلر ابراهیم پاشانک بونجه احسان وانعامنه
نائل اولانلر بالطبع آلدیرمادقلمی حالده شاعر
و وقعه نویس شاکر بک ، ولی نعمتک جسدندن بقیه
قالان بعضی اعضالری ینه عاصیله پارایله طوبلاتدی .
کیجه لین شهزاده باشنده کی کتبخانه وسیلک جاده یه
ناظر اولان باغچه سینه دفن ایتدیردی . نهایت سلطان احمدده
سلطنتی ترک ایتمک مجبوریتنده قانجه عقلی باشنه
کلیرکبی اولدی . محرمک اون دو قوزنجی بازار ایرتسی کونی
کیجه ساعت دورته برنجی محمودی ایچریدن کتیرتدی .
تخته چیقاردی ، و کندیسنه نصیحت یوللو بعضی شیلر
سویله دی . از جمله « وزیریکه تسلیم اولما ! و دائماً
احوالنی تجسس ایت ! بش اون سینه برخی وزارتده
مستقل استخدام ایله ! مسرف اولوب حالخیزنه لرده
اولان مالی اضاعت ایتمه ! ایله اعتماد ایله ! طمعکار
وظالم مصاحب وبی عقل ندما آئنده قالان پادشاهلر
فلاح بولماز . سربگی اصلا هر آدمه ، و اولادیکه
دخی زنه ار ایشا ایتمه ! . » دیدی [۲] فی الواقع برنجی
محمودک سلطنتی وزیرلره اعتماد سزقلرله دوام ایتمشدر .
هر صدراعظم یرنده برقاچ آی ، اعظمی براییک سینه
دورایلیمش ، معقول ، نامعقول سبیلرله ناکهانی قاپی
آراسنه سوق ایدیلرک بعضاً قتل ، بعضاً نئی ایدلشدر .
مع هذا نتیجه هپ بر یوله چیقمش ، عثمانلی سلطنتی
جهل و ظلمدن باش آلامیارق اندراسدن کندی
قورتاراماش ، اقتداره وقعنه کلنلر جیلرینی دولدیرمقندن
باشقا برشی دوشونه مشلردر .

**

بوتون سفاخت ولاقیدیسنه رغماً داماد ابراهیم
پاشا ، تورکیه تاریخنک دفته شایان بر سیاسیدر .
سلفلرینک تدهیش سیاستنی تعقیب ایتمه سی ، وقتلی
وقتسز ایشله یین سیاست ساطیرینی - که نعیما تاریخی

[۱] عبیدی تاریخنی

[۲] عبیدی تاریخنی صحیفه ۱۷۲ ، ۷۳

میرخواندک خواهرزاده سی خواندمبرک رفزده بلاغت سمیری اولان حبيب السیر نام تاریخ معتبر « دیشی احمد رفیق بك هرناصیله ترس آکلایه رق (عالمی و صنعتکارلر ، صحیفه ۳۳۶) ترجمه ایدیلن کتبی « روضة الصفا » صائمه .

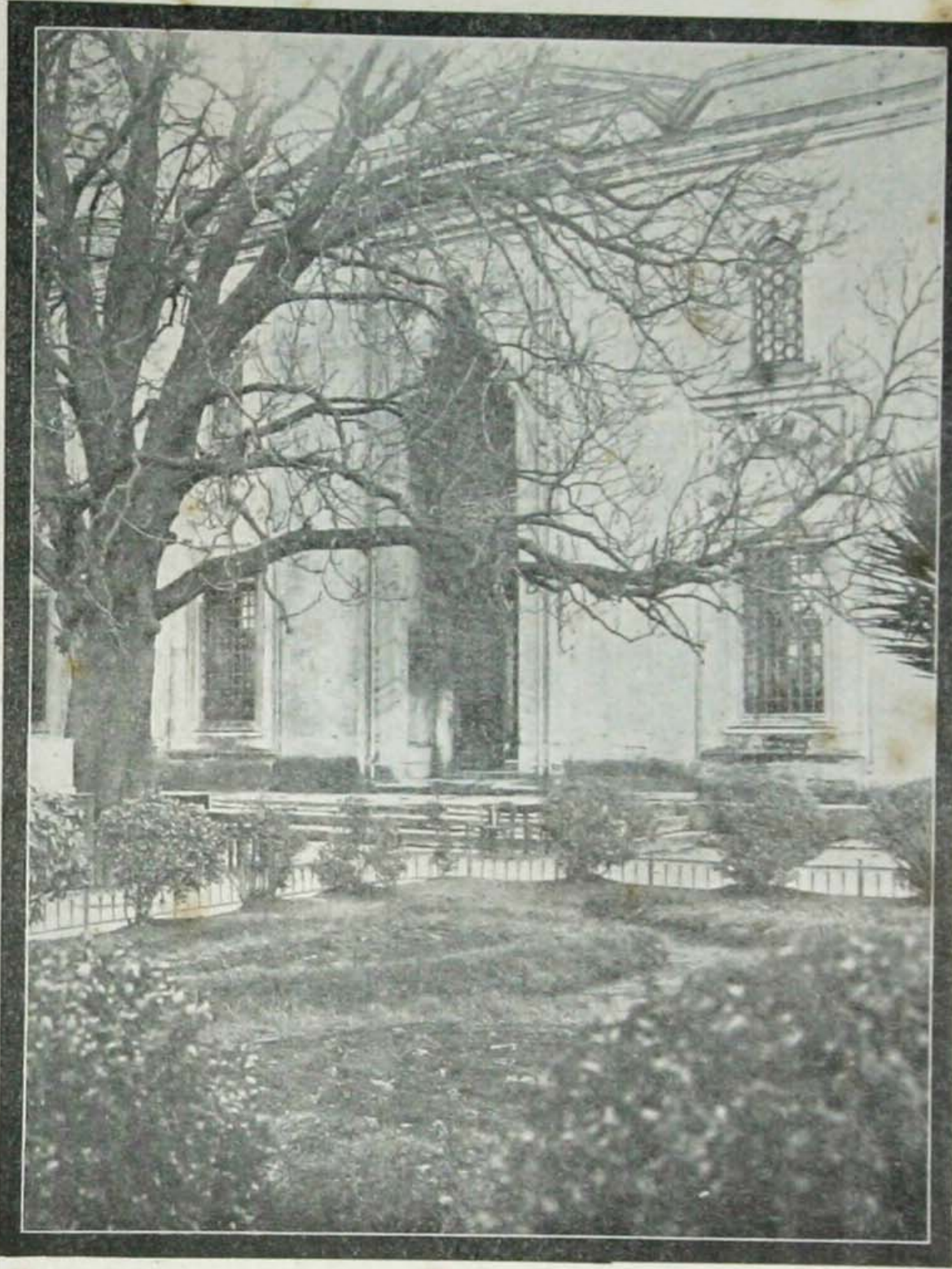
ابراهیم پاشا، سرای داخلنده برکتخانه وجوده کتیرمش ، دورک مشهور فاضلرندن سلیم افندی بی « یومیه ایکی یوز آنچه وظیفه ایله درس عام « تعیین ایتمش ، ایلك درسی اون ایتکیجی عصر عالم وادیلیری حضورنده ویردیرمشدر (۱۱۳۲) . ینه عینی سنه

طرفنده شهزاده باشنده کندی نامنه بردارالحدیله برکتخانه یایدیرارق باشده شیخ الاسلام اولقی اوزره بوتون وزیرلری و عالملری دعوت ایتدی . « قهوه و شربت و بخور کلوب مراسم اکرام کاهوالمعتاد اتمام اولندقدن سوکرامدرس تعیین بووردقلری . فاضل یعدیل نعمان پاشا خواجهمسی دیمکله عرف اولان وجود شریف ، پیشگاه حضرت آصف و شیخ الاسلامده اوطوروب « ایلك درسی ویردی . و هرکس بر معناد صدراعظم طرفندن التفات احسانلره غرق ایدیلدی [*] داماد ابراهیم پاشا بر طرفندن ده استانبوله یگی یگی میره لرله زینت ویرمهکله باشلادی . ۱۱۳۳ ده کاغذخانه ده علی بك کونک آرقه سننده کی آغاچلق یری تنظیم ایتدیردی . اوچ بووک حوض یایدیردی ، مراسم اولوقلردن سولر آقیتارقی اوراستی فوق العاده مزین بر میره حانه سوقدی . وقعه نویس وشاعر راشد افندی بومسیره یه (خسروآباد) نامنی ویردی . بر سنه سوکراده کاغذ خانه دره سی کنارنده مشهور (سعدآباد) مسیره سی میدانه چیتدی : « اولان نهر منبروری مجرای قدینندن

تحریف و خمیره خانه دن سکر یوز ذراع عمکه دک ایکی طرفی مراسم ایله مینی و مجرای قدینندن عریض بر مجرای همجوار و مستقیم حفر اولونوب کنار نهده اونوز ستون موزون اوزرینه بر قصر و پیشگاهنده بر حوض واسع و آب نهرک حوضه دوکوله جک محننده اولان مراسملر دن مینی سد اوزرلرینه وضع اولونان مراسم تکنه لردن پیشگاه قصرده سلیل آسا حوضه جریان و قره آغاچ

[*] واشد تلویحی جلد ۵ ، صحیفه ۱۷۶-۲۰۷

باغچه سنه جاری اولان صودن ، بورولرله مراسم سدایچندن قصرک بری طرفنه کپیریلن آب خوشکواردن قصرده واقع فسقیه دن ماعدا درون حوضده استصناع اولونان اژدر آغزندن فواره وارفوران ایتدیکندن غیر ینه درون حوضده بکپیره مراسمدن مصنوع ایکی حوض سرشارو قصرک قارشلی طرفنده ساحل نهرک ایکی طرفدن سوروان اولور بر چشمه سار و بوندن ماعدا باروتخانه تعبیر اولنان محل معروفه وارنجه ساحل نهده متعدد کاشانه لر و کرمایه راحت بخشا وسائر لوازم سکنا بی مشتمل

بازیم بامعنهک قاشیقچیلر قاپسی [بوراده وقتیه برده طیش قابی ورایش . بوکون موجود دکیلدر]

معظم سعد آباد مسیره سی وقعه نویس راشد افندیکن دیدیکی کی برقاچ سنه ده بیله پتمه سی غیر ممکن کورونور . کن ابراهیم پاشانک اصرار و همتیه آلتمش کونده کمال ایدیلدی [*] . صدراعظم شوالمک یکریمی بدنجی کونی بووک برضیافت ترتیب ایتدی . دورک بووک آدملری ، عالمی ، شاعر لر هپ دعوت ایدیلدی . بملکریندی . آت قوشوسی یاپیلدی ، تورلو اکلنجه لر بربرینی تعقیب ایتدی . دعوت لیره کورکلر ، احسانلر ویریلدی .

[*] واشد تلویحی جلد ۵ ، صحیفه ۴۱۰

بو آلابی تماشا ایچون کلوب طویلاتان خلق آراسنده . بیله یایان قوشولر یایدیریلدی . ابراهیم پاشا بو قوشوده موفق اولانلری ده سوندیردی . بوندن سوکرا سعد آباد مسیره سی دلره دستان اولدی . دورک شاعرلری نیجه نیجه شرقیلریازدیله . بومیانده چاپقین ندیمک کیلر امثال سزدر :

سرمه لی کوزلو ، کوزل یوزلوزغزالان آنده زرکولی ، بلی خنچرلی جوانان آنده باخصوص آرادیم سرور خرامان آنده نیجه آقایه کوکل سوکی سعدآبادده الخ .. مصراعلری سعد آبادی

بوتون رنک و شمولیله ترسیم ایتکده در . متعاقباً بوغاز ایچنده ، اسکدارده ، حتی فنار باغچه سندو نیجه نیجه قصرلر و مسیره لر ، استانبولده و اسکدارده کوزله چشمه لر یاپیلدی .

ابراهیم پاشانک الکیمتلی بر خدمتی ده مطبعه جیلمک مملکتده تاسی ایچون تشبث ایدهلری فوق العاده بر علاقه ایله حمایه ایتهمسی در . مدرسه تعصنک الک کور بر دورنده ، برچوقلرینک منفعتنه دو قونقله برابر بر معناد بدعت صایلاچق بویله برایشی خلوص ایله صمیمیتله پاشارماسی ، اونک نه قادر اویانیق فکری آدم اولدیغنه دلیلدر . ۱۱۳۳ سنه سنده یکریمی سکر چلی دیمکله معروف محمد افندی سفارتله فرانسه یه کیتمش ، اوغلی سعید محمد افندی نک - که سوکرادن پاشا اولمشدر - یارسده کتاب باصیلده . سی نظر دقتی جلب ایتمشدی . عودتنده درگاه عالی متفرقه لرندن ابراهیم افندی ایله قونوشدی . استانبولده مطبعه تاسیستی دوشوندیلر . متفرقه ابراهیم افندی « وسیله الطباعه » عنوانیه بر رساله قلمه آلدی ، داماد ابراهیم پاشایه تقدیم ایتدی . صدراعظم شیخ الاسلامدن بر فتوا آلدی .

دین کتابلردن ماعدا سنک طبعنه مساعدده ایدلدی . ابراهیم افندیکن سلطان سلیم سمتنده کی اوندده مطبعه آلات و ادواتی حاضر لاندی . و ایلك دفعه اولارق صحاح جوهری ترجمه سی (وان قولی) لغتی باصیلدی . و ایسته بو صورتله غرب مدنیتنک بر محصولی مملکت مزه کیرمش اولدی .

عمرک یکریمی اوچنجی کونی برنجی محمود قلیچ آلابی ترتیب ایتدی و بر معناد ایوبه کیتدی . عینی

هیچ بر تأثیر با پدیدگی کورن طیب کبی ما یوس اولدیلر و آرز قالدی بر اقوب گیده جگر دی . بالخاصه تربیوی او یونلر امداد لسته یتشدی وحلی مکن اولمایاجق ظن ایندکلی مشله آرتق تنور ایتشدی . بو او یونلر مختلف مزاج و اخلاقده اولان طلبه نك عینی زمانده هم شخصیتی تربیه ایتدی هم کندیلرینه فائده لی بر فعالیت تأمین ایتدی . بو او یونلر مادام مونتسوری نك جو جوغه شخصیت و برن اونی حریت ، تشبته و بنقه حرکت آلبشدران او یونلره مشاهدیه او قل (Uole) ده کی مؤسسه می زیارت ایتدی کز زمان بو او یونلردن ناصل استفاده ایتدی کبی کوره جکسکز .

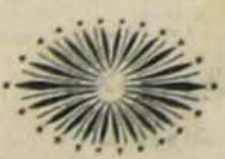
شیمدی سزه بر آزده پروگرامدن بحث ایتک ایتدم . بو مسئله جوق مهمدر . چونکه نه وقت که تدریس ایدن مطلوب نتیجه حاصل ایدیلر سه در حال قباحتی پروگراملره عطف ایدر لر . تهمت آلتنده قالان هپ اوزوالی پروگرامدر . او حالده ظنجه ایلک مکتبلره مخصوص پروگراملرک باشلیجه قصوری ، جو جوق روحیاتله بالفعل آرز مشغول اولمش فقط کندی شعبه اختصاصلرنده عالم کیمسه لر طرفندن الهام وابداع اولمش اولماسیدر . اونلره کوره ابریشلمه سی مطلوب اولان غایه ، هر شی در ، جو جوق ایکنجی درجه ده حائر اهمیتدر . و مادام که مطلوب اولان شی جو جوقلره بر آرا ده عمومی بر حرث و بره بیلیمکدر آرتق هر علمدن بر بنده آلهرق اولنرک عادتاً خلاصه سندن قوری ولدتسز بر غذا میدانه کتیروب ایلک مکتبلره کوندیسور لر . بو غدالرک او صنفلره دوام ایدن جو جوقلره الو بریشلی اولوب اولاد یغنی دوشونمز لر . و هر نه وقت که پروگراملری اصلاح و تنسیق ایتک قالیبشلمسه ایندیر هجک بره پندیر مشلر و اونی دهها کوچ دها غیر قابل هضم بر حاله قومیشدر . مثال اولهرق تاریخی آله آلام . شیمدی اوکا برده حرب عمومی وقایعی علاوه ایتک لازم کله جک !!

بوتون بو نقائصدن عاری بونکله برابر احتیاجه الو بریشلی ، جو جوغک مختلف ملکه لرینی آهنکدار بر صورتده ایشته جک و کچمش نسلرک علم و صنایع خزینه لرینی اولنرک سوبه سته ایندیر هجک بر پروگرام ناصل یاغالی ؟

بو حقیقه اطرافنده بر جوق مناقشه لر یا بیلاجق معضل بر مسئله در . بکا کلنجه : بر طرفدن جو جوق روحیاتنک حال حاضرینی دیگر طرفدن احتیاجات اجتماعی دقتدن دور طونیهرق بو مسئله بی حله یلنتدم .

جو جوغک بلجیقا و بوتون آورو یا جو جوقلرینک نه لر بیلمسی اقتضا ایتدی کبی سوکراده جو جوقلر ایچون اک جاذبه دار بیلکیر نه کبی شیلر اولدیغنی کندی کندمدن صوردم و اوکا کوره پروگرامی ترتیب ایتده .

ملیم سری

ضعیفدر ، کوچ آکلایور و یا حافظه سنده هیچ بر شی بر طونبور . بوندن آکلر سکز که ایشک ایتدن چیقمق ایچون اصولی فردیشدر بر مکدن باشقا چاره یوقدر ، قولاغی ایشتمه نیلری بر دورلو عضوی راحتیزلنی اولانلری باشقا دورلو ، فکرأ مریض اولانلری دهها باشقا دورلو تربیه ایتک لازمدر .

بک بدیهیدر که عینی طرزده تنظیم ایدلش بر پروگرامک بویله فکری و یا روسی ، یاش اعتبارله بر برندن فرقی اولان بر قسمی دقتسز ، بر قسمی سیکیرلی ، بر قسمی سوز آکلایق قابلیتندن محروم انسانلره سیاناً تطبیقه امکان یوقدر .

هر طلبه یه ده آیری معلم و بره مه یز . ذاتاً بو ممکن اولسه ده جو جوغی جمعیت حیانتک تأثیرات محیطسندن محروم ایتک دوغرو بر شی دکلدر . او حالده نه یاغالی ؟ یا باجق شی چوق بسطدر . مشق لرینی ممنون ایتکی بیلن بر لوقانطه جی کی حرکت ایتلی . جوق یاره قازانان چوق مشتری جلب ایدن بر لوقانطه جینک حاله باقیکز . اونک لیسته سنده هر کون پیشن بر قاچ دورلوبک واردر . فقط اونلردن باشتا بعض مشقیرلرک آرزوسنه کوره لیسته خارچنده حاضر لاهه سی قولای صوتوق ایتلر ، بالقلر ، قونسروه لرده واردر . لوقانطه جینک وظیفه سی مشتری بی ممنون ایتکدر . (مینو) خارچی بر شی ایسته بن مشتری یه ، (خایر ، بن بو کون بو بیکلری پیشردم ایستریه ، ایستریه) دیه جک اولورسه افلاس ایتهمسی محققدر .

البتده که مکتبلری لوقانطه لرده دوندورمک فکرنده اولاد یغنه اعتقاد ایده بیلیر سکز . فقط بر لوقانطه ده بو بیکلری کوردیکم زمان مکتبلری خاطر لادم .

جو جوقلر مکتبه فکری ، اخلاقی و بدنی غدالرینی آلتق ایچون کیدیور لر . معلملر اولنرک اشته لرینی تحریک ایتک و کندیلرینه هضمی قولای ولدتلی شیلر و بر مکه مجبوردر . او حالده نه دن مشتری نك احتیاجه کوره بو بیکلر ده نفاسته و تنوعه دقت ایتهمسین .

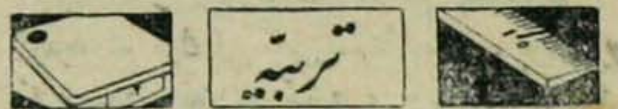
شیمدی نه دوشوندی کیزی کشف ایدیورم . بویله هر جو جوغک کوکانه کوره متنوع بیکلر ناصل و بر یله بیلر . هیچ بوکا امکان وار میدر ؟ هله برده صنف قالابلق اولورسه ؟

اوت حقکز وار ، دوغرو دوشونور سکز . فقط قسماً دوغرو ؛ غایت ما هر لوقانطه جیلری کوزو کزک اوگنه کبریکز . علی العاده تره یاغنه قیردینی تازه بر برورطه بی دبل دو که رک ناصل بوتدور دیغنی بر دوشونیکز اوت بنده بیلورم که بو بدایتده بر از زوردر . آنجق جو جوقلرک منفعتی بحث اولنجه معلم هیچ بر فدا کار لقدن چکنمز . ذاتاً بویله حرکت ایدیلر سه چوق کچمه دن جو جوقلرک درس لره اولان شوق و غیرینی آرتار . بونی تأمین ایتک بر معلم ایچون امکلرینک اک بو بوک مکافاتیدر .

بن بویله یادم ، کندیلر یله تشریک مساعی ایتدی کم مسلکدا شریعه ده بن کبی حرکت ایتکی توصیه ایتدم . اوکجه صبر لری توکندی موفق اوله مادیلر ، امید سز لکه دوشدیلر . طبق و بر دیکلی علاجلرک خاصه ساسی اوزرنده

کونده سعد آبادک باقیماسی می یوقه بیقید . اسامی داها موافق اولاجنی مناقشه ایدیلدی . عالیه قارشی باقیماسنک عیب صایله جنی دوشونولدی . هر کک اوچ کون طرفنده کندی کوشکنی بیقماسی تقرر ایتدی [*] . دلآلر باغیردی . فقط نه قادر ایدن قازیقدن قور تولمش سرسری وارسه کاغذ خاتمه قوشدی . بر یاغمدار کیتدی . اوچ کون سوکرا کوزله ، امثال سز سعد آبادده طویراقدن باشقا بر شی قالمادی . اختلالجیلر ، عقلی باشنده کیمسه لر ده کیلیدی ؛ بیکچری باله بری چیپلاقلرندن عبارتدی . آلهه بر بایراق آلان ایسته دیکلی قاپوی چالیور ، یاغما ایدیور دی . انضباط سز لقی بر مدت سوردی . حکومت نهایت باشده آرتا وود باطرونه خلیل اولق اوزره شقیلری تابه لهدی . فقط برنده بللر آسن داماد ابراهیم پاشا ساطنتندن ده حالا استانبولی کوزلشدرن بر قاچ نفیس چشمه دن باشقه بالکیز بر ماصال قالدی .

علمی جانب

ده قورلی مکتبی

۳

هر جو جوق بر دکلدر - جو جوقلر ده کورولن قصور لر - معلمک لوقانطه جیغنه بکیزی - تربیوی او یونلر - پروگرام - مه تود

بک ابی بیلدیککز بر شیشی تکرار ایده جکم : هر جو جوق بر اولماز . حتی عینی شرائط تختنده بو یون قارده مشلر آراسنده بیله بو بوک فرقلر واردر . بوکا رغماً بر درس خانه ده طویلانان و عینی ره ژیمه تابع طویلان جو جوقلر ده بو فرقلر اوقدر کوزه چارماز . بو ، احتمال احتیاجک تولید ایتدیکی بر ضرورتدر . چونکه معلم یوناجق اولانی دکل کندی یوندر اجضی دوشونیر . هم ذاتاً قولای ده وار طلبه کندیسنه و بر یلن غذا آغیر کلیرده هضم ایده مزسه صنفده دوغز ، بر دها دوزر یا سورونه سور تونه تحصیلنی بیتیریر و یا یاریده بر اقوب چیقار کیدر .

جو جوقلرک معین سنه لرده تحصیل لرینی بلا عارضه بیتیرمه لری البتده که شایان تمیدر . فقط اولیله اولیور که ؛ بو آنجق یوزده سکسانه نصیب اولیور . یا یوزده یکر میسی نه اولیور ؟ ایسته بونک بزی دوشوندر میسی لازمدر .

علی العموم جو جوقلر آراسنده کی مادی و یا معنوی فرقلر هیچ بروقت غیر طبیعی و یا متأخر اولانلر آراسنده کی فرقلر قدر کوزه چارماز . اولیله دکلی یا ، باقار سکز برینک کوزلری اوزاقدن کور میور ، دیکری آغر ایشید یور ، بر اوچنجیسی تلفظه مشکلات چکیر و یا یازامیور ، بر دردنجیسی عصیانکار ، حدید ، امتزاجسز ، سرکش نهایت بر بشنجیسی عقلاً

[*] عبیدی تاریخی صیفه ۷۸